

Activering van jongere werklozen: het rechten en plichtendiscours

Welk probleem?

Als men naar de cijfers kijkt, blijkt al snel dat het probleem van de Belgische jeugdwerkloosheid in feite een Waals en Brussels probleem is. De OESO-studie zelf stelt dat de werkloosheidsgraad bij de Vlaamse jongeren nauwelijks afwijkt van het gemiddelde voor de OESO-landen en bovendien dat de Vlaamse jongeren die toch werkloos worden, gemiddeld eerder snel terug uitstromen: het aandeel van de langdurig werklozen (1 jaar of langer) binnen de jeugdwerkloosheid ligt in Vlaanderen zelfs beneden het OESO-gemiddelde.

Dit alles wil natuurlijk niet zeggen dat er binnen de Vlaamse werkloosheid geen jongeren te vinden zouden zijn die het heel moeilijk hebben om uit de werkloosheid te geraken. Zo hebben jongeren met een lager opleidingsniveau, met een andere huidskleur of met een combinatie van beide duidelijk een grotere kans om werkloos te worden (en te blijven). Maar laat dat nu net twee kenmerken zijn die de arbeidsmarktkansen van iedereen beïnvloeden, ongeacht de leeftijd. In die zin zou men kunnen stellen dat leeftijd niet echt het meest zinvolle venster is om naar de werkloosheid te kijken, althans als het over Vlaanderen gaat en als men focust op de onderkant van de leeftijdsschaal. Want leeftijd kan voor een werkloze wel een probleem gaan opleveren, met name wanneer ze wat hoger wordt. Waar jongeren weliswaar een grotere kans hebben om werkloos te worden, hebben ze gemiddeld gezien ook een grote kans om snel terug uit te stromen. Oudere werknemers daarentegen, hebben weliswaar een kleinere kans om werkloos te worden, maar eenmaal werkloos, hebben ze het meestal erg moeilijk om terug uit te stromen.

Al is het probleem van een hardnekkige en langdurige werkloosheid bij Vlaamse jongeren in kwantitatieve termen dus duidelijk minder belangrijk en al heeft het jong zijn op zich hier dan meestal minder mee te maken dan allerlei andere factoren, toch is het zinvol om het probleem van de langdurige werkloosheid bij jongeren af te zonderen van de problematiek van de langdurige werkloosheid in het algemeen. De reden hiervoor is dat het doormaken van een periode van langdurige werkloosheid bij de start van de loopbaan in vergelijking met het doormaken van een periode van langdurige werkloosheid ergens gedurende de loopbaan (na al een aantal jaar gewerkt te hebben) een andere impact kan hebben op het individu. De oorzaken van het werkloos worden, zijn in beide gevallen misschien wel gelijkaardig, de gevolgen daarentegen zouden wel eens ver uit elkaar kunnen liggen. Zo zijn er verschillende studies die vaststellen dat het starten van de loopbaan in werkloosheid gevolgen blijft hebben voor het verdere verloop van de carrière, ook als die eerste werkloosheidsperiode al lang achter de rug is (o.a. Gautié & Gurgand, 2005). Er is dan sprake van een soort van geheugeneffect dat de loop van het loopbaanpad voor eeuwig mee blijft determineren. Bij dit soort van resultaten moet men natuurlijk altijd verdacht zijn op mogelijke selectie-effecten: personen met een configuratie van kenmerken die laat vermoeden dat hun loopbaan niet al te rooskleurig zal verlopen, zijn natuurlijk ook juist degenen waarvoor het risico groot is dat ze hun loopbaan zullen starten in werkloosheid. Maar het blijft toch een resultaat om even bij stil te staan en dat aandacht verdient, zelfs als het selectie-effect 100% zou spelen.

Men kan zich immers goed inbeelden dat jongeren die hun loopbaan starten met een eerder lange pe-

riode van inactiviteit, zich totaal anders zullen voelen dan jongeren die met succes de arbeidsmarkt betreden en het gevoel hebben dat de wereld aan hun voeten ligt en dat ze die wereld ook wel (zullen) aankunnen. Een langdurige periode van werkloosheid bij de aanvang leidt mogelijk tot een gevoel van overbodigheid en ongewenstheid, met afgeleide effecten op het zelfbeeld en het zelfvertrouwen, en leidt tot een gevoel van ressentiment jegens de maatschappij, waardoor de bereidheid om in te stappen in een logica van rechten en plichten (zie ook verder) afneemt ('als de maatschappij mij niet wil/kan laten werken, hoef ik ook geen inspanningen te doen'). Een en ander zal dan mogelijk tot gevolg hebben dat de zoekbereidheid en -intensiteit naar het nulpunt zakken en dat het opgebouwde menselijk kapitaal erodeert en zeker niet wordt aangevuld of vernieuwd. Naarmate zo een toestand langer aansleept, neemt bovendien wellicht de kans toe dat de aangebrachte schade een meer blijvend karakter zal hebben.

Met de invalshoek 'rechten en plichten' komen we middenin het vierde hoofdstuk van de OESO-studie terecht. In dit hoofdstuk wordt de verhouding

bekeken tussen het ontvangen van een uitkering enerzijds en het participeren aan activering anderzijds.

De analyse gaat van start met een aantal ongemeen boeiende cijfers met betrekking tot de intrede van de schoolverlaters op de arbeidsmarkt. Tabel 1 herneemt deze cijfers voor het Vlaams Gewest.

Van de circa 79 000 schoolverlaters die in de betreffende periode de arbeidsmarkt betreden, blijkt ruim 72% zich in te schrijven als werkzoekende bij de VDAB. Dit aandeel ligt tegenwoordig blijkbaar hoger dan vroeger, omdat men dit nu gemakkelijker via on line toepassingen kan doen. Zich inschrijven heeft overigens ook een aantal duidelijke voordelen. In de eerste plaats zal men zo een beroep kunnen doen op de diensten die de VDAB aan werkzoekenden aanbiedt als ondersteuning bij het zoeken naar werk. Bovendien behouden de ingeschrevenen een aantal socialezekerheidsrechten, zoals ziekteverzekering. Tot slot zal de ingeschrevene, na het doorlopen van een zekere wachttijd, aanspraak kunnen maken op een werkloosheidsuitkering.

Tabel 1.
Een cohorte schoolverlaters gevolgd (Vlaams Gewest; 2005)

	Schoolverlaters		Waarvan ingeschreven bij de VDAB		
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	Als % van schoolverl.
Lagere school	1 204	1,5	983	1,7	81,6
Secundair	45 407	57,6	33 243	58,4	73,2
Tertiair	32 185	40,8	22 726	39,9	70,6
waarvan niet-universitair	21 079	26,8	16 239	28,5	77,0
Totaal	78 796	100	56 952	100	72,3
	Een jaar later nog/terug werkloos			Nooit gewerkt	
	Aantal	Aandeel	Als % van ingeschr.	Aantal	Als % van ingeschr.
Lagere school	452	3,8	46,0	223	22,7
Secundair	8 828	73,3	26,6	3 802	11,4
Tertiaire	2 766	23,0	12,2	1 213	5,3
waarvan niet-universitair	1 784	14,8	11,0	724	4,5
Totaal	12 046	100	21,2	5 237	9,2

Bron: OECD 2007, p. 83.

Als men dan vervolgens een jaar later gaat kijken wat op dat moment het statuut is van de jongeren, blijkt dat ongeveer een op de vijf (21,2%) van de jongeren die zich effectief inschreven, nog of terug werkloos is (het overeenkomstig percentage voor de groep van alle schoolverlaters bedraagt 15,3%).

Binnen deze groep van jongeren die na een jaar werkloos zijn, is zeker niet iedereen onafgebroken werkloos geweest: dit is slechts het geval voor 9,2% van de ingeschrevenen. Dit wil zeggen dat meer dan de helft van de jongeren die na één jaar nog werkloos zijn, in tussentijd gedurende een kortere of een langere periode heeft gewerkt (het overeenkomstig percentage van jongeren die helemaal niet gewerkt hebben binnen de groep van alle schoolverlaters bedraagt 6,6%).

In de tabel worden de verschillende cijfers ook opgesplitst naar opleidingsniveau. De cijfers spreken voor zich.

De OESO-aanbevelingen

Het OESO-rapport beschrijft en beoordeelt het Belgisch (federaal en regionaal) activerings- en uitkeringsbeleid, met daarbij specifiek aandacht voor de maatregelen gericht op jongeren (bijvoorbeeld Rosetta-plan, werkloosheidsuitkering na wachttijd, enzovoort) en met aandacht voor de niet-leeftijdsspecifieke maatregelen waar ook jongere werklozen kunnen onder vallen (trajectwerking en beroepsopleiding, diverse maatregelen van RSZ-korting, activering van het zoekgedrag, enzovoort).

Op basis van deze beoordeling worden vervolgens een aantal aanbevelingen geformuleerd. We verwijzen naar het betreffende kaderstuk over de wederzijdse verplichtingen.

Bedenkingen

Het geheel van deze aanbevelingen moet worden bekeken tegen de achtergrond van wat in andere hoofdstukken werd aanbevolen. Zo is duidelijk dat zolang er niet gewerkt wordt aan het probleem van de ongekwalificeerde uitstroom uit het onderwijs, het voeren van een activerend beleid gericht op langdurig werkloze jongeren is als dweilen met de

kraan open. We verwijzen hiervoor naar andere bijdragen in dit tijdschrift.

De OESO-studie kiest duidelijk voor een beperking in de tijd van de werkloosheidsuitkering van jongeren en oppert bovendien dat men eigenlijk ook beter zou afstappen van het systeem waarin schoolverlaters zonder ooit gewerkt te hebben, na verloop van een wachttijd toch aanspraak kunnen maken op een wachttuitkering. Bekeken vanuit een verzekeringslogica, is dit laatste inderdaad een wat vreemde praktijk: het risico wordt gedekt zonder dat men ooit premies heeft betaald. Er is echter meer dan de verzekeringslogica.¹

In het Belgische politieke debat heeft de discussie over een beperking in de tijd van het recht op werkloosheidsuitkering (overigens niet alleen wat betreft de jongere werklozen, maar voor alle werklozen) gedurende de laatste jaren een erg hoge symboolwaarde gekregen. Nochtans lijkt hier niet de kern van het probleem te zitten en lijkt het erop dat men met een dergelijke eenzijdige ingreep het kind met het badwater dreigt weg te gooien. We zouden veeleer pleiten voor een principieel onbeperkt recht op uitkering, zij het dan wel op voorwaarde dat dit gepaard gaat met een adequate en niet louter formalistische controle van de werkbereidheid én met een zinvol en realistisch activeringsaanbod. We verklaren ons nader in drie punten.

Ten eerste zorgt het verkrijgen van een werkloosheidsuitkering ervoor dat werkzoekende jongeren een duidelijke incentive hebben om zich aan te melden bij de RVA en bij uitbreiding bij de VDAB. Dit betekent dat beide diensten vanaf dat moment de werkzoekende ook duidelijk in het vizier hebben en kunnen opvolgen (begeleiden en activeren). Noteer dat dit ook duidelijk pleit voor het toekennen van een uitkering na wachttijd, zelfs als men nog niet gewerkt heeft.

Ten tweede biedt het toekennen van een werkloosheidsuitkering een sterke hefboom aan de organisaties die de werkzoekenden opvolgen: bij een gebrek aan werkbereidheid, bij een tekort aan zoekinspanningen of bij onbereidheid in te stappen in activeringsmaatregelen, kan men tijdelijk of definitief de uitkering volledig of gedeeltelijk intrekken.

Ten derde zullen, als men het recht op uitkering in de tijd zou beperken, in een eerste fase de werkzoekenden die zonder uitkering vallen, typisch naar één van de volgende drie bestemmingen verhuizen. Een eerste groep zoekt en vindt werk. Een tweede groep stapt uit de arbeidsmarkt (dit wil zeggen is noch werkend noch werkzoekend) en komt terecht in een ander stelsel van de sociale zekerheid (kloppen aan bij het OCMW voor een uitkering, komen terecht bij de ziekteverzekering, enzovoort). Een laatste groep trekt zich eveneens terug uit de arbeidsmarkt en is niet te traceren bij een van de andere takken van de sociale zekerheid (jongeren komen terug bij hun ouders terecht of men komt ten laste van een partner, enzovoort).

Wat het aandeel zal zijn van deze drie fracties, is een empirische vraag. Een beperking van de werkloosheidsuitkering in de tijd (na één jaar, na twee jaar, later?) heeft uit de aard der zaak betrekking op de (zeer) langdurig werklozen. Wat betreft de (zeer) langdurig werkloze jongeren in Vlaanderen mag men veilig aannemen dat het aandeel dat werk zal vinden, niet al te hoog zal zijn, om redenen die reeds werden vermeld (cumulatie van risicokenmerken, plus het stigma van de langdurige werkloosheid).

Blijven dan nog de twee andere groepen over. Voor beide geldt dat ze buiten de arbeidsmarkt komen te staan, daardoor buiten het vizier van de publieke bemiddelingsdienst vallen, niet langer begeleid worden naar werk en geen activeringsvoorstellen krijgen. Dit lijkt niet echt de meest aanbevelenswaardige stap als één van de beleidsdoelstellingen juist is om de werkzaamheidsgraad te verhogen, in dat geval is het immers juist van primordiaal belang om zoveel mogelijk mensen aan boord te houden.

Voor de tweede groep (werkzoekenden die na verlies van werkloosheidsuitkering ten laste van andere stelsels vallen) geldt dan niet alleen dat men ze uit het vizier verliest, bovendien blijven ze financieel ten laste van de maatschappij. Per saldo heeft dan niemand baat bij een beperking van de werkloosheidsuitkering in de tijd, noch de werkzoekenden, noch de maatschappij.²

Als men dit geheel van argumenten overschouwt, lijkt het veeleer ongewenst om de werkloosheids-

uitkering voor jongeren in de tijd te beperken. Wel denken we dat dit geen onvoorwaardelijk recht mag zijn en hierin volgen we dan wel volledig de rechten en plichten benadering van de OESO. Een eerste voorwaarde heeft betrekking op de periodieke toetsing van de werkbereidheid. Momenteel gebeurt dit al in het kader van het plan ter activering van het zoekgedrag. Een probleem daar is evenwel dat de toetsing soms op erg formalistische gronden gebeurt: als men zijn werkbereidheid kan aantonen op basis van het aantal sollicitatiegesprekken dat men de afgelopen maanden heeft gehad, zal dit uiteraard tot gevolg hebben dat sommige werkzoekenden sollicitatiegesprekken zullen aantonen, ook al hadden ze misschien meer baat gehad bij een opleiding of een werkervaring dan bij het solliciteren. Dit leidt dan weer tot het fenomeen van de loze sollicitaties. Als werkgevers klagen dat ze veel sollicitanten over de vloer krijgen die enkel uit zijn op een bewijs dat ze solliciteerden, is dat een klacht die zeker ernstig moet worden genomen. Er zou met ander woorden moeten worden geïnvesteerd in procedures die een echte onbereidheid tot het zoeken van werk kunnen reveleren. Een tweede voorwaarde, en die gaat hand in hand met de voorgaande, is dan het gezamenlijk opstellen van een actieplan, waaruit onder meer de bereidheid van de jongere om eventueel deel te nemen aan een gepaste activerende maatregel kan volgen. Indien de jongere werkzoekende manifest niet voldoet aan één van deze voorwaarden, valt het zeker te verdedigen dat de uitkering tijdelijk wordt gereduceerd of, bij recidive, tijdelijk of definitief wegvalt.

Als tegenprestatie biedt de maatschappij dan een uitkering en een gepast en voldoende ruim arsenaal van activeringsmaatregelen. Daarbij kan worden opgemerkt dat respectievelijk bij de aftoetsing van de werkbereidheid en bij het soort van activeringsaanbod dat men doet, er best rekening wordt gehouden met de lokale arbeidsmarkt, het lokale werkloosheidsniveau en de lokale beschikbaarheid van vacatures. Deze overweging is niet te herleiden tot de simplistische opdeling tussen een Vlaamse en een Waalse arbeidsmarkt: in bepaalde arrondissementen van Waals-Brabant of van de provincie Luxemburg is de werkloosheid ook nu al onvergelijkbaar laag in vergelijking met bepaalde arrondissementen in de provincies Luik en Henegouwen.

De aanbevelingen die het OESO-rapport formuleert met betrekking tot de inrichting van het activerend arbeidsmarktbeleid zelf, lijken ons overigens zeer terecht: in plaats van maatregelen te nemen die open staan voor alle jongeren, is het beter om de maatregelen selectief te richten op de zwakkere jongeren. Algemene maatregelen gericht op alle jongeren (zoals het jongerenbanenplan van eertijds, dat RSZ-korting gaf bij aanwerving van werklozen jonger dan 26 jaar) leiden in de eerste plaats tot substitutie-effecten (werklozen die net iets ouder waren dan 26 jaar zagen hun kansen op werk dalen), leiden tot afroming (als de korting toch voor alle jongeren geldt, worden in de eerste plaats natuurlijk de jongeren aangeworven met de meest aantrekkelijke karakteristieken en de kansengroepen maken geen enkele kans) en leiden wellicht tot veel 'dead weight loss' (veel van de met RSZ korting aangeworven jongeren waren zonder de maatregel ook aangeworven). Een meer selectieve benadering reduceert de drie opgesomde problemen.

Ook het advies om voldoende selectief te zijn in het aanbieden van diensten, is zonder meer verdedigbaar. Wij hielden in het verleden al een pleidooi om voorzichtig te zijn bij het aanbieden van dure diensten aan pas ingestroomde werklozen, wetende dat vele recent ingestroomde werklozen toch snel en op eigen kracht terug de werkloosheid zullen verlaten (Heylen & Bollens 2005). Dit principe werd vertaald in het getrapte begeleidingsmodel van de VDAB. Binnen dezelfde logica past het OESO-voorstel om intensieve diensten te richten op de langdurig werkloze jongeren. Toch past wel enige voorzichtigheid met betrekking tot de suggestie dat onder meer opleiding een gepast instrument is om de langdurig werkloze jongeren te helpen. Wellicht heeft immers juist een gedeelte van deze groep in een recent verleden een weinig stimulerende schoolcarrière achter de rug, met de nodige schoolmoeheid tot gevolg. Een al te formele opleidingscontext, in klaslokaalverband is daar zeker niet het meest gepaste antwoord. Veeleer moet dan gezocht worden naar de juiste mix van theorie en praktijk, bijvoorbeeld onder de vorm van een werkplekopleiding.

Conclusie

Het hoofdstuk over de relatie tussen uitkering en activering in het OESO-rapport is goed gedocumenteerd en bevat erg duidelijke en punctuele aanbevelingen. Ook al wordt de Vlaamse lezer tijdens de lectuur wel eens overvallen door het gevoel dat het rapport betrekking heeft op een ander land en dat diverse van de aanbevelingen in Vlaanderen al door de feiten zijn achterhaald, toch zet het hoofdstuk wel aan tot reflectie over wat is en wat zou moeten zijn, en dat alleen al is zonder meer verdienstelijk.

Joost Bollens
HIVA

Noten

1. Bovendien zou men binnen een contractuele benadering van de sociale zekerheid, zoals bij 'Le contrat social libéral' van S. Ch. Kolm, het geven van een werkloosheidsuitkering aan jongeren die nog niet gewerkt hebben, ook perfect op een soort van verzekeringsgrond kunnen legitimeren.
2. Voor wat betreft de mensen die bij OCMW's terecht komen, is enige nuancering aan de orde wat betreft de dimensie 'uit het vizier verdwijnen', aangezien steeds meer OCMW's gewonnen zijn voor het activeren van hun klanten en hierrond ook een duidelijk beleid voeren, eventueel in samenwerking met de VDAB in het kader van de lokale werkwinkels.

Referenties

- Gautié, J. & Gurgand, M. 2005. Retour sur la relation formation-emploi. *Economie et statistique*. 388-389. Paris: INSEE.
- Heylen, V. & Bollens, J. 2005. *Evaluatie van de sluitende aanpak van de werkloosheid in Vlaanderen*. VIONA-programma. Leuven: HIVA.
- OCDE 2007. *Des emplois pour les jeunes*. Belgique. Paris: OCDE.

De obstakels voor de aanwerving van jongeren wegwerken

Het loonverschil tussen jonge en volwassen werknemers in België is gering, en vrij weinig jonge werknemers hebben een lageloonbaan. Het relatief hoge loon van de jongeren kan een rem zijn op de aanwerving van laaggeschoolde jongeren. Om de arbeidskosten van laaggeschoolde jongeren te verlagen, kent de federale overheid een vermindering van de werkgeversbijdragen voor de sociale zekerheid toe. Sinds 2006 geeft de aanwerving van zeer laaggeschoolde jongeren, laaggeschoolde jongeren van vreemde afkomst en laaggeschoolde andersvalide jongeren recht op de hoogste vermindering van de werkgeversbijdrage gedurende vier jaar. De werkgever kan zelfs een zogenaamde 'sociale bonus' ontvangen indien het totaalbedrag van de verminderingen hoger ligt dan de normaal verschuldigde bijdragen. Toch moet er nog meer worden ondernomen om de kosten van laagproductieve banen te verminderen. De overheidsmiddelen die worden besteed aan de structurele bijdrageverminderingen voor gemiddelde tot hoge lonen zouden meer kostenefficiënt en meer rechtvaardig kunnen worden ingezet voor het ondersteunen van lageloonbanen. De werkgeversbijdragen voor de laagste loonschalen zouden uiteindelijk tot een minimum moeten worden herleid of zelfs volledig geschrapt.

Een ander probleem voor de tewerkstelling van jongeren in België ligt in de betrekkelijk strikte arbeidswetgeving die de insiders beschermt, gekoppeld aan de beperkende regels die gelden voor tijdelijke contracten op basis waarvan talrijke jongeren tewerkgesteld zijn. Bij de herformulering van de OESO-werkgelegenheidsstrategie werd onder meer aanbevolen om een beter evenwicht tussen flexibiliteit en zekerheid te zoeken. De wetgeving voor tijdelijke arbeidsovereenkomsten moet worden versoepeld zonder de segmentering van de arbeidsmarkt in de hand te werken, door in de richting van een uniek arbeidscontract te werken.

Het merkelijke verschil qua werkloosheidsgraad tussen jongeren met en zonder diploma zou voor de overheid voldoende redenen moeten zijn om haar steunmaatregelen veeleer aan te wenden voor acties die gericht zijn op jongeren met weinig arbeidskansen, in plaats van maatregelen te voorzien voor een breed publiek dat zich beneden een willekeurige leeftijds-grens situeert. De federale overheid heeft dit ingezien, en heeft met name wijzigingen aangebracht in de startbaanovereenkomst in 2004. De subsidie geldt enkel nog voor de aanwerving van laaggeschoolde jongeren, terwijl het aanwervingsquotum voor jongeren onder de 26 jaar versoepeld is. Het generatiepact voorziet ook meer gerichte steun voor de jongerenpopulatie die het hoogste risico op sociale uitsluiting loopt. Zodra het mogelijk is, moet er een grondige evaluatie doorgevoerd worden om na te gaan of die nieuwe maatregelen wel degelijk een steun betekenen voor de jongeren die moeilijk aan een baan geraken.

In België hebben de maatregelen om het alternerend leren en vorming aan te moedigen lang niet hetzelfde gewicht als de bijdrageverminderingen om de arbeidskosten terug te dringen. De werkgevers investeren dan ook weinig in vorming. Daarom zou de sociale bonus niet automatisch mogen worden toegekend, maar zou de versterking van de inzetbaarheid van de betrokken jonge werknemers daarbij als voorwaarde moeten gelden.

Het is zorgwekkend dat jonge werknemers in België aan het begin van hun beroepsloopbaan duidelijk minder vaak vorming genieten dan hun Europese leeftijdsgenoten. Permanente vorming zou doorheen de gehele beroepsactieve leeftijd moeten worden aangemoedigd, omdat ze voor loopbaanzekerheid zorgt door de beroepsmobiliteit te bevorderen. De maatregel waarbij de aanwerving van een werkzoekende gekoppeld wordt aan een subsidie voor een individuele beroepsopleiding binnen de onderneming lijkt veelbelovend als de selectie van de kandidaten niet door de werkgever alleen gebeurt, maar zich beperkt tot werknemers en werkzoekenden die in geringe mate toegang tot een opleiding gehad hebben.

De volgende hervormingen zijn wenselijk:

- *Een nauwere link tussen de loonkosten en de productiviteit verzekeren.* De vermindering van de werkgeversbijdragen mag niet langer gebruikt worden voor banen met een gemiddeld of hoog loon, zodat meer ruimte gecreëerd zou worden voor een versterking van de verminderingen voor lageloonbanen, zonder dat de overheidsschuld aangroeit. Voorts zouden de sociale partners bij de onderhandelingen aandacht moeten schenken aan een herziening van loonbarema's op basis van leeftijd of anciënniteit, en uitgaan van een loonevolutie gebaseerd op de competenties van de werknemers.
- *Een beter evenwicht tussen flexibiliteit en zekerheid zoeken.* Er moet gezocht worden naar een beter evenwicht tussen de vaste contracten van de insiders op de arbeidsmarkt en de tijdelijke contracten op basis waarvan veel jongeren tewerkgesteld zijn zonder de segmentering van de arbeidsmarkt in de hand te werken, door in de richting van een uniek arbeidscontract te werken.
- *Opvolging en evaluatie van de maatregelen voor de jongeren uit het generatiepact.* Bieden die maatregelen de jongeren in een meervoudige probleemsituatie een kans op duurzaam werk?
- *De effectiviteit van de subsidies die sinds 2004 toegekend worden aan de laaggeschoolden in het kader van de startbaanovereenkomst evalueren.* De evaluatie moet uitsluitsel geven over de volgende vraag: waarin verschillen de arbeidskansen van de begunstigden met wat ze zouden zijn geweest zonder de subsidie?
- *Gesubsidieerde beroepsopleiding in de onderneming reserveren voor de laagstgeschoolde werklozen.* Het deadweighteffect dat wordt veroorzaakt doordat de werkgever zelf de kandidaat voor deze opleiding kan kiezen, moet daarbij vermeden worden.